

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 116

Maribor, četrtek 22. maja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Pred konferenco Male antante

Letošnja konferenca reprezentantov držav Male antante se bo vršila v Štrbskem Plesu na Slovaškem. Slovaško časopisje zato že sedaj mnogo piše o važnosti tega dogodka in političnem pogledu in glavni slovaški organ največje češko-slovaške stranke, agrarcev, »Slovaška politika«, je objavil v svoji številki od 20. t. m. članek »Mala antanta na delu«, v katerem pravi med drugim:

Po razpadu avstro-ogrške monarhije in po nastanku nasledstvenih držav je bil storjen velik korak: organizacija nove srednje Evrope kot zajednice zavezniških držav, ki so po vojni dobile ponovno svojo narodno in državno svobodo. Države Male antante imajo v sedanjosti in tudi v perspektivi bodočnosti mnogo skupnih točk v svojem političnem, gospodarskem in kulturnem življenju. Tako se je zgodilo, da je zveza Rumunije, Jugoslavije in Češkoslovaške tekom prvega desetletja po vojni postala garancija miru in konsolidacije v Srednji Evropi. Ta politični pomen Male antante cene po vsem svetu.

Severni sosed Češkoslovaške in Rumunske, republika Poljska, ne pripada formalno Mali antanti, vendar pa se vedno bolj kaže, da so zunanje politični interesi Male antante in Poljske identični, da je v interesu vseh teh držav, da politično in gospodarsko čim tesneje sodelujejo. Zavezniške pogodbe imajo večjo nego samo formalno vrednost. Treba samo opomniti na edinstveni nastop držav Male antante proti madžarski propagandi za revizijo trianonske pogodbe, na uspešno skupno delo na haških in pariških pogajanjih o vzhodnih reparacijah in o optantskem sporu z Marčar-sko. Gospodarsko sodelovanje se manifestira v otvoritvi direktnega železniškega prometa med Češkoslovaško, Poljsko in Rumunijo. Na sestanku treh promet-ministrov navedenih držav v Jašiju je prišlo do pristranih manifestacij za zblizanje med Češkoslovaško, Poljsko in Rumunijo. Češkoslovaški prometni minister Mlčoch je pri tej priliki iznesel celo koncepcijo češkoslovaške zunanje politike in gospodarskega sodelovanja, ki hoče, da se vsa bodoča srednja Evropa izgradi na prijateljstvu in zavezništvu ter na lojalnem sodelovanju vseh narodov in držav.

Tudi na letošnji konferenci Male antante se bo razpravljalo o vseh zunanje-političnih problemih, ki so se pojavili na beograjski konferenci in ki se tičejo interesov držav Male antante. Tudi letošnja konferenca bo pokazala ne samo solidarnost članic Male antante, ampak tudi nadaljnji napredek sodelovanja v vseh pravicah. Istočasno bo zasedala tudi konferenca tiska Male antante, ki je že dozdaj mnogo storila na polju češko-slovaško - jugoslovensko - rumunskega sodelovanja.

Mala antanta — tako zaključuje »Slovaška politika« — ni prazen in mrtev zavezniški organizem, ampak zelo dragocen činitelj v novih svetovnih in gospodarskih prilikah.

Ultimat Heimwehra dr. Schobru

ZVEZNI KANCELAR ZAHTEVA RAZOROŽITEV VSEH STRANKARSKO-BOJNIH ORGANIZACIJ IN JE ODKLONIL VSE POGOJE HEIMWEHRA.

DUNAJ, 22. maja. Že več dni se razpravljalo v političnih krogih o veliki napetosti, ki je zavladala med Heimwehrom in Schobrovo vlado. Kancelar dr. Schober je namreč trdno odločen, da izvede notranjo razorožitev strankarsko-bojnih organizacij, ki povzročajo s svojimi oboroženimi pohodi vznemirjanje javnosti ter ogrožajo javni mir in red. Že danes ali jutri namerava dr. Schober predložiti zato parlamentu poseben zakon, ki določa, da smejo nositi orožje samo pripadniki vojske in državni varnostni organi, vse druge organizacije pa samo z dovoljenjem zveznega kancelarja.

Toda Heimwehrovci s tem njegovim načrtom nikakor niso zadovoljni in so zato že snoči izročili zveznemu kancelarju spomenico, v kateri mu naznanjajo svoje pogoje za privolitev v notranjo razorožitev.

Predvsem zahteva Heimwehr, da se pod kontrolo in ob sodelovanju heimwehrovskih zaupnikov izvrši najprej popolna razorožitev republikanskega (so-

cijalističnega) Schutzbunda. Druga zahteva je, da odstopi notranji minister Vincenc Schunmy in pride na njegovo mesto oseba, ki bo uživala zaupanje Heimwehra. Ravnotako naj se zamenja nekateri vodilni funkcionarji državne policije na Dunaju in v drugih mestih z uradniki, na katere bo pristala Heimwehr.

Spomenica, ki jo je v imenu heimwehrovskega vodstva podpisal dr. Pfrimer, zaključuje z izjavo, da se bo Heimwehr tako dolgo z vsemi sredstvi borila proti zakonu o razorožitvi, dokler ne bodo sprejete te zahteve.

Pozno zvečer pa se je zvedelo, da je zvezni kancelar dr. Schober vse te zahteve odklonil.

Vsekakor je položaj v Avstriji zopet zelo napet in dovede lahko že v bližnjih dneh do dogodkov, ki bi lahko postali za bodočnost avstrijske republike katastrofalni. Vendar pa vladni krogi še vedno računajo s tem, da bo zmagała treznost in da bodo odgovorni činitelji postavili državne interese nad strankarske.

Sport je zabava

in sport ohrani zdravje. Sport pa zahteva tudi moč, vztrajnost, spretnost in prisotnost duha. Zato uživa sportnik pravo znano kavo, katera osvežuje telo, bistri um in omogoča najtežja dela.

JULIO MEINL, uvoz kave, Maribor
Gosposka ulica 7.
Ustanov. 1862.

Macdonaldova trojna fronta

KRIZA DELAVSKEGA REŽIMA RADI NARAŠČANJA BREZPOSELNOSTI. — MOŽNOST RAZPUSTA ANGLEŠKEGA PARLAMENTA.

LONDON, 22. maja. Radi naraščajoče brezposelnosti v Angliji se je politični položaj tako poostiril, da se že z vso resnostjo govori o možnosti razpusta parlamenta in razpisu novih volitev. Kriza bo dosegla vrhunec v sredo, ko se bo na zahtevo konservativcev vršila ponovna razprava o problemih brezposelnosti in se bo tudi glasovalo o proračunu ministra za delo.

Macdonalda napadajo sedaj od treh strani: konservativci so načelni nasprotniki delavske vlade, liberalci pobijajo vladno politiko in končno se je Macdonaldu uprlo levo krilo njegove lastne stranke, tako, da ni sigurni niti podpore lastnih vrst. Ni izključeno, da ostane vlada pri glasovanju v manjšini.

Konservativci pa so začeli z ofenzivo tudi v razorožitvenem vprašanju in hočejo desavuirati Macdonaldovo mirovno politiko ter jo predstaviti kot nevarnost za angleški imperij.

A tudi Macdonald ne miruje. Napraviti hoče konec tem večnim borbam. Najprej hoče razčistiti razmere v lastni stranki ter bo na jutrišnji seji strankinega vodstva zahteval soglasno zaupnico, češ, da bo v nasprotnem slučaju predlagal razpust parlamenta. S tem hoče prisiliti levičarsko strujo, da se podredi strankini disciplini. Prav tako pa name-rava Macdonald predlagati razpust parlamenta tudi v primeru, če bi bila vlada v spodnji zbornici o priliki razprave o brezposelnosti poražena.

Imenovanje novega beograjskega župana in podžupana

BEOGRAD, 22. maja. S kraljevim ukazom sta v beograjski občinski upravi izmenjana dosedanja župan inž. Miloš Savčič in II. podžupan inž. Zadljina. Za novega župana je imenovan inž. Milan Nešić, redni vsučilski profesor, za II. podžupana pa Nikola Krstić, predsednik beograjskega okrožnega sodišča.

Beograjski proces

BEOGRAD, 22. maja. V razpravi proti zagrebškemu teroristu so bili danes zaslišani strokovnjaki grafologiji, ki so na podlagi primerjav pisav ugotovili, da sta pisma, ki so jih našli pri nekaterih obtožencih in katera so vsebovala navodila, kako naj se obtoženci zagovarjajo, pisala Bernardić in Mocnaji. Pri ponovnem zaslišanju pa sta ta dva to odločno zanikala. Nato je sledilo čitanje izpovedb prič, ki niso bile pozvane h glavni razpravi.

„Grof Zeppelin“ u Južni Ameriki

PERNAMBUCO, 22. maja. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je že od snoči v zvezi s tukajšnjo radio postajo. Če se vreme ne poslabša, bo zračni velikan že drevi pristal na tukajšnjem letališču. Vendar pa bo ostal v Pernambucu samo 3 ure, da izpolni zaloge vode, nakar bo nadaljeval polet. Radi silne vročine je namreč uporaba vode čezmerna, tako da zaloge, ki jih je vzel zrakoplov s seboj, nikakor ne bi zadostovale do konca poleta. Na krovu je vse zdravo in se vrši polet gladko, čeprav se mora zrakoplov boriti z nasprotnimi vetrovi.

Češkoslovaški zdravniki proti Zeileisu

PRAGA, 22. maja. Včeraj se je vršilo zborovanje češkoslovaškega zdravniškega društva, na katerem so razni zdravniki z vso odločnostjo pobijali Zeileisovo metodo zdravljenja kot neznanstveno. Končno je 300 navzočih zdravnikov sprejelo resolucijo, ki poziva vlado, da naj

se vsem zdravnikom na Češkoslovaškem, ki se v svoji praksi poslužujejo Zeileisovih metod, prepove izvrševanje zdravniškega poklica. Podoben predlog je bil sprejet tudi na zborovanju državne zveze nemških zdravnikov na Češkoslovaškem.

Mesar kot predelovalec — ukradenih koles.

Dozdajna preiskava proti mesarju Ivanu W., v katerega stanovanju je našla policija celo skladišče raznih koles, celih in razdejanih, in obenem celo mehanično delavnico, je ugotovila, da se je mož bavil s poslom prevzemanja ukradenih koles in njih predelovanja ter prodajanja že delj časa naravnost strokovnjaški. Pomagača je imel v osebi nekoga brezposelnega in že predkaznovanega Adolfa M., ki je stanoval na Teznu v isti hiši, v kateri je imel M. svojo mesnico, in katerega so te dni tam pri njegovi ljubici aretirali. M. je kradel kolesa in jih spravljaj W.-ju. Ta je z neverjetno verziranostjo in naglico kolesa predelal tako, da jih lastniki ne bi mogli več spoznati za svoja, ter jih prodajal kot nova kolesa za razmeroma ugodne cene. Preiskava se še nadaljuje.

18 ministrov

Šteje sedaj zopet vlada kraljevine Jugoslavije in so to: ministrski predsednik in minister za notranje zadeve general Pera Živković; minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković; minister financ dr. Stanko Švrljuga; minister za šume in rude dr. Anton Korošec; minister pravde dr. Milan Sršić; minister prometa Laza Radičević; minister za zgradbe F. Trifunović; minister trgovine in industrije Juraj Demetović; minister prosvete dr. Boža Maksimović; minister vojske in mornarice general Stevan Hadžić; minister za kmetijstvo dr. Stan-ko Šibenik; minister soc. politike in narodnega zdravja Nikola Preka; ministri brez portfelja: dr. Mate Drinković, dr. Oton Frangeš, dr. Ivo Shvegel, Mirko Neudorfer, dr. Kosta Kumanudi in Nikola Uzunović.

Tuji strokovnjaki

STANJE NEPOSREDNO PO OSVOBOJENJU. — IZVEŽBANJE IN NADPRODUKCIJA DOMAČIH MOČI. NUJNA POTREBA PO REVIZIJI DOVOLJENJ.

Prva leta po osvobojenju, posebno tedaj, ko se je vsled splošne gospodarske krize pojavila prva večja brezposelnost, se je v našem časopisju vsestransko pretresalo vprašanje tako zvanih »tujih strokovnjakov«, katere so bila razna tujja podjetja pripeljala k nam in zatrijevala, da so nenadomestljivi, češ, da mi sami nimamo dovolj kvalificiranih in posebno ne zadostno specializiranih moči. Kakor je bilo mnogokrat statistično mogoče dokazati, da take in podobne trditve ne drže, je pa na drugi strani bilo vendarle res, da so obstojale nekatere industrijske in sploh gospodarske kategorije, za katere mi nismo imeli kvalificirancev in strokovnjakov. Posebno je to veljalo za one stroke, ki v naši industriji in trgovini pred osvobojenjem niso bile poznane.

V poslednjih letih je razpravljanje o tem problemu bilo potisnjeno v ozadje, pa ne morda zaradi tega, ker bi se bile med tem razmere zboljšale, ampak zato, ker smo se v to dejstvo že nekako vživeli in postali mnjenja, da drugače biti ne more. V resnici je pa to vprašanje danes še prav tako nerešeno, kakor je bilo tedaj, še več, postalo je celo še vse bolj pereče. V teh poslednjih letih se je v naših strokovnih šolah in v industrijskih ter drugih obratih izvežbalo veliko število domačinov, ki so svoji stroki posvetili vso pažnjo in so zato postali vsaj enako dobri, sposobni in zanesljivi kakor so tujci. Kljub temu pa so tujci še nadalje ostali na svojih mestih, da, celo pomnožili so se, naše moči pa so brez posla in morajo za zaslužkom v tujino ali pa so neprimerno zaposlene in postavljene le na slabša in podrejena mesta.

Izgovor, da ni domačih kvalificiranih in sposobnih moči, je torej v večini primerov padel. Še več, nastala je pri nas samih nadprodukcija kvalificirancev in strokovnjakov, in to od navadnih delavcev do akademikov. In, ker nam mora

biti usoda članov našega naroda in naših državljanov, zaradi katerih je prav za prav bila ustanovljena naša svobodna in samostojna država, pred vsem pri srcu in smo dolžni zanje skrbeti tako stvarno kakor moralno, bi bil že skrajni čas, da bi se naša javnost in ž njo vsi odločujoči činitelji pričeli znova intenzivneje zanimati za to stvar. V mnogih primerih je bilo, kolikor se spominjamo, pri posameznih dovoljenjih za zaposlitev tujcev izrecno omenjeno, da bodo smeli ostati na svojih mestih le do takrat, ko bodo izvežbani in pripravljeni domači ljudje. Nekatera podjetja so tudi prevzela obveznost, da te ljudi čimprej izvežbajo. Ni se pa, žal, nad vsem tem vršila zadostna kontrola in pozitivno vemo, da so nekatera ravnateljstva nalašč onemogočala vežbanje in pripravljanje domačinov.

Če se pogledimo v studij problema tujih podjetij na našem ozemlju, vidimo, da imamo od njih korist samo v tem, da nam plačujejo davke in da nudijo zaposlitev in zaslužek našim ljudem, izguba pa v tem, da gre čisti dobiček po ogromni večini v tujino ter da se eksploatirajo in tedaj na vrednosti zmanjšujejo naši naravni zakladi. To je torej razmerje 2:2; dvoje koristi in dvoje škod. Če pa se ne izpolni druga od koristi in se s tujci odje kruh domačinom, se razmerje koristi napram škodi spremeni v 1:3 in postane za nas — pasivno! Ta račun je tako jasen in logičen, da ne potrebuje nobenega komentiranja. Zato je neobhodno potrebna čim skorajšnja in temeljita revizija vseh dosedaj izdanih dovoljenj za zaposlovanje tujcev na našem ozemlju in njih odstranitev v vseh onih slučajih, kjer so na razpolago enako izobraženi in izvežbani domačini. To se mora brezpogojno zgoditi, kajti po enajstih letih je sedaj stanje popolnoma drugačno kakor je bilo ob začetku naše samostojnosti.

ta, ki se bori za vsakdanji kruh, rešuje svojo srečo, a postane žrtev razmer.

3. Dr. Pavel Breznik: »V deželi nebotičnikov«. Pisatelj, ki je potoval po Ameriki, podaja žive slike iz ameriškega življenja. Knjiga bo bogato ilustrirana, nekaj slik celo v bakrotisku.

4. Ing. Ferdo Lupša: »V džunglah bellega slona«. Pisatelj, ki je živel dolgo vrsto let v Siamu, živo opisuje love na divje zveri, popisuje džungle, ter doživlja med Siamci itd. Knjiga bo bogato ilustrirana, imela bo celo slike v bakrotisku, kar bo dalo knjigi še posebno vrednost.

Letna članarina znaša za vse te štiri zanimive in poučne knjige samo Din 20. Vse člane in prijatelje Vodnikove družbe prosimo, da naj poagitrirajo med svojimi znanci za Vodnikovo družbo. Vsak ljubitelj lepih knjig, ki še ni član Vodnikove družbe, naj takoj prijavi svoje članstvo pri poverjeniku svojega okoliša, ali pa kupi pri najbližjem poštnem uradu položnico ter nanjo napiše: »Vodnikova družba v Ljubljani, štev. čekovnega računa 14.520« ter nakaže 20 Din članarine, ali pa prijavi svoje članstvo po dopisnici Vodnikovi družbi v Ljubljani.

V vsako slovensko hišo knjige Vodnikove družbe!

Na delo za Vodnikovo družbo. Vsak stari član družbe naj pridobi enega novega!

Angleški turisti na naši Rivijeri.

V nedeljo 18. tm. je prispelo v Dubrovnik 250 angleških izletnikov. Prišli so z avtomobili iz Kotora. V dubrovačko luko je dospel istega dne tudi veliki angleški luksuzni parnik »Arondora«, s katerim izletniki potujejo. Odtam so odpotovali preko Korčule v Benetke. Število izletnikov na našo Rivijero tudi letos zopet narašča. Žal da hoteli ne odgovarjajo vsem potrebam. V Dubrovniku bodo zgradili že letos nov hotel z 250 tujskimi sobami.

Mariborski in dnevi drobiž

Odlikovanje odlične poštne uradnice.

Včeraj so prispeli v Ruše od poštne direkcije v Ljubljani gg. inspektorja dr. Lebar in dr. Janžekovič ter višji pristav Stukelj. Izročeno je bilo odlikovanje tamošnji starešini pošte gđni Jerici Grizoldovi: zlata kolajna za vestno in marljivo službovanje. Odlikovanje ji je izročil g. višji pristav Stukelj z lepim nagovorom, v katerem je poudarjal vrline odlikovanke kot odlične uradnice in narodne delavke. Pri slovesnosti se je nabralo tudi mnogo domačega odličnega občinstva, ki je odlikovanki iskreno čestitalo, g. industrijalec Pogačnik pa ji je v imenu industrije izročil dragoceno darilo: zlato uro. Tudi mi se pridružujemo in vrli uradnici in narodni delavki iskreno čestitamo!

Na naslov Olepševalnega društva.

Zraven Ljudskega vrta ima Olepševalno društvo svoj lepo urejevan vrt. Tik njega in igrišča ISSK Maribora pa je po razdelitvi nekdanjega Ljudskega vrta ostal še do danes prostor, ki nima pravzaprav nobenega pomena: ni cesta, ne pot, ne park, nima klopi, ne ograje, pač pa leže tu vsi izkopani štori in vse spomladi našagano vejevje. Ob vsakem dežju pa je blata čez gleženj. Po našem mnenju mesto ne bi smelo nositi vseh teh reči na kraj, po katerem hodijo vsi tujci, ki prihajajo na naše sportne prireditve. Zato bi bilo umestno, da se razstrele že omenjeni štori, odstrani vejevje, popravi plot ob Koroščevi cesti, zasuje blato in postavi v senci še ostalih dreves par klopič. Ta kraj danes ni v čast ne mestu, ne Olepševalnemu društvu, zato upamo, da ne ostanemo samo glas vpijočega v »Večerniku«.

Nova zveza Dravske in Pesniške doline.

Pred dnevi je začel mariborski okrajni cestni odbor z nadaljevanjem del na novi cesti Bresternica—Sv. Križ. Zaposlenih je krog 50 delavcev, dela se vrše pod vodstvom g. inženirja Stergarška. Nova cesta bo važna cestna zveza med Dravsko in Pesniško dolino čez Sv. Križ proti Sv. Juriju in Zg. Kungoti.

Ljudska univerza v Mariboru (Apolo kino).

V petek, 23. maja, ob 8. zvečer proslava poljskega narodnega praznika — konstitucija 3. maja. Poljski narod slavi vsako leto 3. maja svoj staroslavni praznik, ki mu je veliki simbol svobode in demokracije. — Če tudi nekoliko zakasnjeno, hočemo lštos tudi mi slaviti z bratskim poljskim narodom in se z njim veseliti njegove svobode. Profesor dr. Crnek bo govoril o pomenu tega praznika; prof. Gruntar o poljski pokrajini na podlagi 60 skioptičnih slik. Izbrani pevci pa zapojejo dve slavni poljski pesmi: »Bože cos Polske« in »Rota«. Tudi generalni konzul poljske republike iz Zagreba prihiti k nam in bo prisostvoval proslavi. Naše prebivalstvo pa prosimo, da pri tej priliki v polni meri dokumentira svoja bratska čustva do velikega poljskega naroda z obilnim pose-
tom.

Prijavljanje in odjavljanje.

Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja občinstvo na uredbo o prijavljanju in odjavljanju prebivalstva z dne 15. marca 1930, ki je stopila v veljavo z dnem 1. maja 1930. Na podlagi te uredbe mora vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj, odnosno stanodajalec prijaviti odnosno odjaviti v 24 urah krajevemu policijskemu oblastvu vsakega stanovalca, ki se vseli v hišo ali izseli iz nje, ne glede na to, ali je sam ta stanovalec in ali odda stanovanje za odškodnino ali brezplačno. Za podnajemnike in druge sostanovalce predlagajo prijavo in odjavo stanovalci. Kdor stanuje v provizoričnih stanovanjih (koča, duplina itd.) se mora prijaviti, odnosno odjaviti sam. Za neizvršeno prijavo ali odjavo je odgovoren hišni lastnik odnosno upravitelj ali stanodajalec, za točnost podatkov stanovalca pa je odgovoren stanovalec.

Tatvina vreč.

Včeraj med opoldanskim odmorom je bilo vlomljeno v skladišče kmetijske družbe v Melju in ukradenih 50 praznih vreč v vrednosti 500 Din. Osamljen je nekí brezposelni delavec.

Poneverba pri dražbi.

Pred senatom trojice se je zagovarjal včeraj 53letni Matevž Ogrič, sodni sluga srezkega sodišča v Ptujju in izvršilni organ v p., stanujoč v Hajdini št. 71. Obtoženi je v izvršilni zadevi Jurija Čelana zopet Ivana Kladnika kot izvršilni organ izvršil rubež številnih premičnin in 1. avg. 1924 prodajo zarubljenih predmetov na javni dražbi v Medvedcih. Kladnik pa je oktobra 1929 vložil zopet Ogriča in zoper državo tožbo za plačilo 238.160 Din za škodo, ki mu jo je povzročil izvršilni organ s tem, da je poneveril večje zneske izkupička za izdražbene predmete, dalje da ni pritegnil k cenitvi izvedenca, nego je sam veliko premalo cenil, da je prodal tudi nezarubljene predmete itd. Državno pravdnništvo v Mariboru je po nalogu višjega deželnega sodišča v Ljubljani uvedlo preiskavo in ugotovilo, da je Ogrič poneveril 2324 Din na ta način, da je v zapisnik o dražbi zapisal manjše zneske, nego jih je v resnici sprejel, ali pa sploh ni vpisal izdražbanega predmeta. Ogrič je krivdo tajil, češ, da je to sam oKladnikovo maščevanje. Možno pa je, da je pri velikem navalu kupcev res napravil nehoti kako pogreško pri vpisovanju. Sodniki se niso mogli prepričati o njegovi nekrivdi in je bil Ogrič obsojen na 3 mesece zapor.

Posledice alkoholizma.

Včeraj je bil pred senatom trojice pri mariborskem okrajnem sodišču obsojen na dve leti težke ječe 25letni zidar Alojz Ljubec iz Grajene pri Ptujju, ki je dne 15. dec. 1929 Franca Krepeka iz Krčevine pri Ptujju vrezal z nožem v desno roko nad laktom s tako silo, da mu je prerezal razen več manjših žil in živcev tudi veliko žilo odvodnico in dovodnico in je Krepek — ker ga niso obvezali — pol ure po prevozu v ptujsko bolnico vsled izkrvavenja umrl.

Ljubec je tega dne z več tovariši prišel vinjen iz svoje vasi v Krčevino, kjer je imel ljubico. Ves čas so po cesti ogrožali ljudi z odprtimi noži. Končno so jih domačini s koli pregnali in Ljubec s svojimi se je skril v nek jarek. Ko je bilo že vse mirno, je prišel mimo po cesti Franc Krepek, ki je šel proti Rojkovi hiši, kjer je bila poročena njegova sestra. Ljubec je skočil iz jarka, se mu pridružil, nenadoma pa ga med potjo zabodel z nožem v roko.

Nesreče pri podiranju dreves.

V Spodnjem Gašteraju so podirali drevesa. Vsled nespornostmi med zaposlenimi delavci je prišel 50letni viničar Josip Mihalič preblizu drevesa, ki je začelo nenadno padati v nezaželjeno smer. Mihaliču je drevo zlomilo desno nogo pod kolenom. Odpeljali so ga v bolnico, kjer mu bodo nogo amputirali.

Prleki vkup!

Zaj so že začeli ostarjati na Tezno pisati od vseh strani, čí pre resen nega okoli jegove krčme nič plotov. Če je pre vse to tak resen kak se piše, te do si pre vsi svetejše hlače gor oblekli, vač pa ne. Unti pa do te ali vsi prišli, ker se vsaki boji kaštige. Pa še pre, ka bi voliti mogli, pa ne kakše mist Prlekije, ven so vse naše puce že od nekda takak cvrtje, pač pa nan pre fali prleška himna. Miklaškosi Korlek je za Židora, ki je ovce posa, če glih ne ali na Tezni. Petrovski Korlek pa, ki je hüd najega, ker ma glih takšo cuno kak un, pa je za »Bratci veseli vsi.« Kaj rečete k temi? Vači mammo Prleki tak vse:

puce kak cvrtje,
kuje kak vrage,
jezik takak mlin,
vino kak cekin —
to ma Prlekije sin.

Jaz bi van skoro reka, ka bi še tista ova — kak se že pa začne: dere sen jaz mali bija; te je luštno blo — še naj jakša bila Herdigata, to mo meli posla na funkištni pondelek »Pri lovačkem rogu« na Tezni. Vači se pri hiši ali reče pri Plohnovih.

Kavarna »Astoria«.

Drevi ob 20.30 velik operetni večer umetniškega tria Göldeberg z izdatnim ojačenjem. Pester spored vsebuje med drugim tudi najnovejšo opereto »Fridrika« od Leharja.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 22. maja ob 15. uri »Grudica«. Šolska predstava za okoliške šole pri najnižjih cenah. — Ob 20. uri »Na fronti sestre Žive«, ab. C. Kuponi.

Petek, 23. maja. Zaprto.
Sobota, 24. maja ob 20. uri »Herman Celjski«. Kuponi.

Nedelja, 25. maja ob 20. uri: »Piskrovez«. Kuponi. Znižane cene.

Iz gledališča. V soboto, 24. tm. se ponovi Novačanova mogočna drama iz celjske preteklosti »Herman Celjski«. — V nedeljo, 25. tm. se uprizori po skoro polletnem presledku Leharjeva zabavna in melodijozna opereta »Piskrovez«, ki je bila letos prav simpatično sprejeta.

Znižane cene in kuponi. — Uvaževana članica marib. gledališča, gospa Štefa Dragutinovičeva, bo slavila v četrtek, 5. junija 35letnico svojega uspešnega oderskega delovanja. Ob tej priliki bo nastopila v glavni vlogi komedije »Bobrov kolu«, ki jo je spisal znameniti nemški dramatik G. Hauptmann. V kratkem se vrši tudi krstna predstava drame marib. pisatelja dr. Maksa Šnuderla »Pravljica o rajski ptici«, ki jo režira g. Skrbinšek.

Usem članom in prijateljem Vodnikove družbe

Vodnikova družba v Ljubljani bo izdala za leto 1930 sledeče štiri knjige:

1. Vodnikovo pratiko za leto 1931. Ta knjiga prinaša poleg koledarske vsebine celo vrsto zelo zanimivih spisov iz gospodarstva, zdravilstva, gospodinjstva in raznih drugi vprašanji, ki nas najbolj zanimajo. Okrašena bo bogato s slikami.

2. Bevk France: »Gospodična Irma«. Povest je zajeta iz malomestnega življenja. Opisuje življenje mladega dekleta.

Stolp sprave v Curihu

KAKO SO V CURIHU NEKDAJ PREPREHEVALI LOČITVE ZAKONA. — ZAKAJ SO POTEM STOLP SPRAVE ZAPRLI.

Dandanes, ko se človek skoro poroči že samo zato, da se čez nekaj mesecev zopet loči, bo gotovo marsikoga zanimal pogled v preteklost švicarskega mesta Curiha. Prebivalstvo mesta Curiha si je namreč izmislilo izborno sredstvo, s katerim se je poizkušalo odvrniti ločitve željne zakonca od njihovega usodnega koraka. To sredstvo je bilo takozvani ločitveni stolp.

Naravnost bajna naprava je bila to in je res škoda, da so ljudje že nanjo pozabili. V ta ločitveni stolp so namreč zaprli vse zakonske parčke, ki se jim je zahtevalo po ločitvi zakona. Tamkaj so morali potem jesti s skupno žlico, piti iz skupne kupice in spati v skupni postelji, razen, ako ni morda eden od zakoncev raje spal na trdih tleh. Tako več tednov trajajoče postopanje je rodilo običajno najlepše uspehe. Dočim je bilo prve tedne skupne internacije v ločitvenem stolpu še čisto slišati prepire in prerekanje, pa je vse to polagoma ponehalo. In kadar so končno take parčke zopet izpustili, so bili običajno že tako krojčki, da niti od daleč niso več mislili na ločitev zakona in so bili pripravljeni še vnaprej nositi zakonski križ. Razlogi za to so bili seveda različni. Nekateri so se namreč v tem stolpu, kamor niso megle dostopa nobene tašče in tete, prav hiro pobotali, drugi zopet so se navajali dolge internacije. Pa naj bo že kakor hoče. Namen je bil dosežen: ločitev zakona je bila preprečena, čeprav je bilo pobotanje morda samo navidezno.

Zakaj pa so potem, se bo vprašal marsikdo, odpravili ta stolp. Razlog za to pa je bil sledeči:

Nekoč sta stala dva še prav mlada

»zakonca« pred sodnikom in sta zahtevala ločitev zakona. Bila sta si tako sovražna in sta se obnašala tako divje, da je sodnik takoj prekinil razpravo in odredil, da je treba takoj oba zapreti v ločitveni stolp. Tamkaj, 42 stopnic nad zemljo, sta si lahko brez skrbi povedala drug drugemu v obraz, kar sta hotela, ne da bi s svojim prepiranjem koga motila.

Do tu bi bila stvar tudi še v redu, da ni čez več dni pridiral ves divji varuh, ki mu je izginila njegova varovanka. Ž njim pa je prišel tudi neki strojar, ki je hotel poizvedeti, kje je njegov izginuli pomočnik. Sodniku je postala stvar takoj jasna. Odšel je takoj z obema gospodoma v ločitveni stolp in našel tam mlado dvojico — v najboljšem razpoloženju, največji sreči in največjem zadovoljstvu. Vse ločitveni dogodek je bil namreč dobro uprizorjena komedija. Mladi parček namreč sploh ni bil poročen, ampak se jima je samo zahotelo, da bi lepo na tihem in v miru uživala prepovedani sad ljubezni.

Sodnik in varuh sta se popraskala za ušesi. En krožnik, ena žlica, ena kupica, skupna postelja... in vse to je odredila oblast. Toda nesreča je bila že tu in sodniku ni preostajalo nič drugega, kakor da je obe stranki pregovoril, da je sledila takoj poroka.

Znameniti curiški ločitveni stolp, ki je preprečil na stotine ločitev zakona, pa so takoj po tem dogodku zaprli. Curiški mestni očetje so se namreč bali, da bi ta dva prebrisana mogel posnemati še kdo in bi tako končno ločitveni stolp postal predvsem pribežališče zaljubljenih parčkov.

Urednost ukradenega poljuba v raznih državah

Ze mnogo sodišč se je bavilo z vprašanjem, koliko je vreden ukradeni poljub. Seveda ga cenijo tem višje, čim večje je v dotični deželi blagostanje. Newjorško sodišče ga je nekoč že taksiralo z 530.000 dolarji, pariško sodišče pa zopet v nekem slučaju z 2000 franki, v Berlinu je neki takšen tat srečno odnesel pete s 15 markami. Nedavno se je bavilo z vprašanjem tudi sodišče v Varšavi: mlada lepa šivilja Irka se je vozila dnevno s cestno železnico od stanovanja do delavnice in zopet nazaj, zelo daleč, in vedno ob istem času. Leti in leta tako. Nekoč dne pa se je zgodilo nekaj nepričakovane: v vozu cestne železnice ji je sedel nasproti gospod z že nekoliko osivelimi lasmi in njegove oči so ves čas počivale na dekletu. Vsa njegova prizadevanja pa je dekle zavračalo z ignoriranjem. Tu — oster ovinek — sunek — in predno se je dekle zavedlo, je že imela na ustih vroč gospodov poljub. Hrup v vozu — smeh pri nih — razburjenje pri drugih. Sprevednik zaustavi voz in pokliče prvega stražnika, ta spiše protokol, in voz gre naprej. Že je bil dogodek skoro pozabljen. Nekega dne pa dobi ognjevit mladenci s sivimi lasmi baš pri dobrem jutru vabilo k sodni razpravi. V razpravni dvorani zagleda lepi visavis iz voza cestne železnice, in vračajo se mu spomini. Zasišan izpove, da se ničesar več ne spominja, toda to žiteljica je neizprosna in mu z vedno novimi momenti osvežuje spomin. Tudi zasilisane priče ga obremenjujejo in sodniki so — hočeš nočeš — morali izreči kazen: »V imenu republike, toženec je kriv, tožiteljica za ukradeni poljub plačati 100 zlatih«. Seveda jih je takoj plačal — saj v primeri s poljubi v Ameriki niti ni bil drag.

Človek čez 50.000 let

Mnogi učenjaki in fantasti se bavijo z zanimivim vprašanjem, kakšen bo človek bodočnosti, posebno z ozirom na njegovo telesno obliko. Mnogi od njih so mnenja, da je biološki razvoj človeka končan in da bodo ljudje stalno ohranili sedanjostesno obliko. Drugi pa zopet mislijo, da

se bo človeško delo še znatno izpremenilo. Ako se človek noče izgubiti v fantazijah, potem mu preostaja samo ena metoda, po kateri se more sklepati telesni ustroj bodočega človeka. Treba je namreč vzeti davno preteklost kot smernico bodočnosti. Sicer se starodavni Egipčani in Babilonci, kolikor jih poznamo iz zgodovine, res skoro nič ne razlikujejo od sedanjih ljudi. Ako pa gremo še bolj nazaj v zgodovino, vidimo, da se je človek ledene dobe znatno razlikoval od sedanjega človeka po obliki lobanje. Posebno neandertalski človek je bil po svojem okornem telesu, nizkem čelu in širokimi ustnicami čisto drugačne oblike kakor je današnji človek. Ako vzamemo vsa ta opazovanja za podlago, potem lahko mirno sklepamo, da se bo tudi lobanja bodočega človeka izpreminjala v smeri kot nekda. Angleški učenjak Daly misli, da bo množina mozga bodočega človeka mnogo večja kakor je pri današnjem človeku. Sploh bo glava po obsegu zrastle in tudi človeški čuti se bodo znatno izpremenili.

Sedanj človek dobi večino utisov iz zunanje sveta s pomočjo oči. Oči sodobnega človeka so vsekakor preobremenjene in zato sila kulturnega človeka znatno popušča. To pa bo čez nekaj tisoč let prišlo še bolj do izraza in bo postala kratkovidnost, ki je dosedaj še individualna napaka, splošna značilnost za človeštvo. Mrežnica bodočega človeka bo ostala sicer enaka kakor je sedaj, zato pa se bo zmanjšala sila očesa, ki jo bo treba ojačiti z drugimi sredstvi. Tudi vonj bo polagoma popolnoma degeneriral in praktično sploh ne bo igral več nobene vloge. Zato pa bo ostal človeški sluh še naprej na dosedanj stopnji. Znatno se bodo izpremenili želodec, čreva, usta in zobje. Daly namreč veruje v kemično prehrano bodočega človeka. Ali ima prav ali ne, to bodo videli naši potomci čez več tisoč let.

Gojenke drž. ženskega učiteljskega v Mariboru

prirede v soboto, dne 24. tm. ob 5. popoldne v šolski telovadnici akademijo, združeno s proslavo Ciril-Methodovega praznika. Na sporedu so glasbene in druge točke. Vstopnina prostovoljna. Občinstvo je vabljen k številni udeležbi.

Nedeljski nastop SKJ Maribor I.

Malo kritike.

Mlado društvo, ki je komaj odolelo prodnim težočam, se je osmelilo stopiti pred narod. Zmagalo je in mu je treba k tej zmagi čestitati kot skupini navdušenih poborcev sokolske misli, kakor tudi tehničnemu in moralnemu vodstvu, ki je bilo na vsej črti kos nelahki nalogi. To sodbo so izrekli gledalci, a odtelita tembolj identična sodba poznavalcev, ki vedo, kako ogromno delo leži v pripravi slične prireditve osobito za občinstvo, ki je na polju telovadbe — razvajeno. Dosedaj edino Sokolsko društvo v Mariboru, danes »Sokol Matica«, je v zadnjih letih pri javnih nastopih in akademijah, osobito pri teh, prav mnogokrat tako srečno odrezalo, da ima tukajšnje občinstvo jako dobro razvit čut za razlikovanje dobrega in manj dobrega v telovadnem oziru, in je bil uspeh nedeljskega nastopa v očeh tega občinstva vseskozi časten.

Malo splošne kritike. Pri prihodu in dohodu mase k prostim vajam na telovadišče in z njega naj bi se ravnali telovadci po godbi in ne godba po telovadcih z ozirom na pravilni korak. To napako opazamo pri javnih nastopih prav pogostoma, a je nepotrebna.

Sestava prve vaje je krasna; 180 mož dijaške čete inž. podof. šole jo je vadila v prvem delu jako dobro, drugi del je manj zadovoljeval, tretji del je bil proti koncu zopet boljši. Skladnost ni bila popolna in kritje pri delu z mesta ne brezhibno.

Z deco je pač povsod križ, manj z žensko, kakor z moško. Ritma in točnosti od te drobnjadi pač ni zahtevati, a lepo število nastopajočih (100) obljublja obilen kader za bodoči naraščaj. Kljub malim nepravilnostim pri izvedbi vsa čast ljubki vadiateljici in junaškemu vadiatelju, ki sta menda pri pripravljanju vaje izpraznila svoji vreči potrpežljivosti in vztrajnosti do dna. Celotnemu vtisu ne bi bila škodila enotna uniforma moške dece.

Težke vaje ženskega naraščaja so se proti koncu bolj izvajale kakor na početku. Trema? Morda pa pretežka sestava ni bila docela primerna naraščajnicam povsem novega društva. Neznatne napake so kvarile skladnost, a je ta za popolni uspeh neizogibna.

Zopet jako težke so bile vaje članic, z ozirom na efekt brezdvomno pretežke. Precej lažje, a v večji meri učinkovite smo videli pri raznih zletih v preteklosti; mogoče jim bo masa pomogla do

efekta, ki ga jim 16torica skoroda ni mogla dati. Izvedba je bila dobra.

Skoro isto velja za vaje članov. Pri obojih stavlja nepretrgano gibanje obilo zahtev na izvajalce in pomanjkanje še tako kratko odmerjenih drž ne dovoljuje zadostnega časa za popravke v kritju in uravnavi. V tem oziru so se pokazovale hibe, kljub bravurnosti izvajalcev.

Nastopa vzorne vrste na bradli in krogih se ne more kritizirati, vzlic dejstvu, da je bila vrsta nepopolna; manjkala sta dva stebra: Štukelj in Lapajne. V nedeljo nastopi vrsta pri javni telovadbi Maribora »Matica« v popolni sestavi. Užitek za gurmana pri orodni telovadbi.

Prav zanimiva je bila točka naraščajnikov s štafeto in igrami, a je višek zanimanja vzbujala švedska štafeta. Žal, da je celotni vtis na koncu skvaril incident, ki ga v slučaju, da se je hotoma izvršil, odločno odklanjamo za bodočnost. V Sokolstvo ne spadajo metode, ki so morda kje drugje manj ali več dopustne, a se jih mora Sokolstvo z vso strogostjo izogibati, ker so do skrajnosti — nesokolske.

Glede skladnosti in skoroda brezhibne izvedbe sta prednjačili vaji ženskega naraščaja s trobarvnimi rutami in dijaške in pitomačke podof. šole. Prve bodo v masi brezdvomno do skrajnosti učinkovale, a je našemu vojaštvu kar v naprej čestitati na uspehu, ki ga bo doseglo v velikih dneh v Beogradu.

Povsem simpatičen je bil pojav, da je na koncu prireditve izostala sicer neizogibna »prosta zabava«. Omeniti je treba, da so se vršile v nedeljo zjutraj tekme članstva Sokola Maribor I ter da so se pri tekmi odlikovali kot prvi Kerenčič Joško, kot drugi Rajh Boris in kot tretji Jordan Jakob.

Tej morda ostri kritiki naj sledi še intenzivnejše delovanje v mladem društvu, ki naj se zaveda, da uživa vse simpatije pri mariborskem občinstvu. Zdravo!

A. S.

Vsem članom Sokola Maribor I. Pozl-

vamo vas, da se polnoštevilno udeležite javnega nastopa Sokola Maribor I matice, ki se bo vršil v nedeljo, 25. tm. ob 16. v Ljudskem vrtu. Naša dolžnost je, da se s svojo polnoštevilno udeležbo zahvalimo matičnemu društvu, ki je s svojo polnoštevilno udeležbo omogočilo tako sijajen uspeh našega nastopa. Zberemo se ob 15. pred vojašnico Kralja Petra, odkoder odkorakamo skupno na telovadišče. — Odbor.

Sport

Nedeljske tekme s Sturmom odpadejo.

Tekmi Sturm:Železničar in Sturm:Maribor v soboto in nedeljo odpadeta. Pač pa se bo vršila v soboto 24. tm. ob pol 18. prijateljska tekma Maribor:Železničar.

Plavalne prireditve na Mariborskem otoku.

Jugoslovenski plavalni savez priredi letos na Mariborskem otoku skoke z deske in stolpa za prvenstvo Jugoslavije. Tekmovanje se bo vršilo dne 16. in 17. avgusta in sicer za seniorje in seniorke.

Tekme za državno prvenstvo preložene.

Ker bo naše reprezentančno moštvo sodelovalo pri tekmah za svetovno prvenstvo v Montevideu, je JNS odgodil tekme za državno prvenstvo. Vršile se bodo še le meseca septembra, ali pa bodo sploh odpadle.

Dunajski profesionalci v Mariboru.

Dunajski profiklub B.A.C. bo za binkoštno praznike gostoval v Mariboru. Nasprotnika hosta najbrže »Rapid« in »Železničar«.

Prva loterija v Franciji

V Franciji je bila uvedena loterija že pred 400 leti. Ravno letos je namreč poteklo 400 let, odkar Francozi poznajo to

igro. L. 1530 je tedanji francoski kralj dovolil Jeanu Laurentu, da lahko organizira v Parizu loterijo, vendar je moral plačati od dobička gotov davek državi in blagajni. Toda Laurent ni bil edini, ki se je bavil z loterijo. Za njim so se pojavili še mnogi drugi, ko so videli, kako dobičkanosna je ta stvar. Ko pa so oblasti odkrile gotove sleparije, je kralj l. 1590 prepovedal loterijo na ozemlju svoje kraljevine. A to je trajalo le malo časa. Italijan Lorenzo Tonti je kmalu zopet organiziral loterijo, ki se je imenovala po njem »Tontina«. Zrebanje je bilo začetkom vsakega leta. Od tedaj je loterija že tako napredovala, da je ni bilo mogoče več odpraviti. Za časa vladanja potratnega kralja Ludvika XV. se je pustolovcu Casanovi posrečilo, da je dobil od kralja dovoljenje za organizacijo lastne loterije; dobiček pa se je imel razdeliti med njega in vladu. To je bilo kraljevi blagajni, ki je bila tako vedno prazna, zelo dobrodošlo. Loterijo v Franciji so vodili v tedanjem času tudi duhovniki in so z dobičkom zgradili več cerkev v Parizu.

Knjige Slovenske Matice

so došle. Novi člani oz. stari, ki jih nujno žele, dobe iste za 50 Din v Slovenski ulici 12 (prodajalna). Tam si lahko izberejo 5. knjigo.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

100

LV.

Abat Angelo.

Cezar Borgia je zaupal poveljstvo svojih čet enemu izmed starih vojakov, s katerimi se je bil obdal, ter odpotoval z majhnim spremstvom v Tivoli. Ker je malo počival in naglo jezdil, je došel že na večer drugega dne.

Jedva dospel v stanovanje, ki je prej služilo njegovemu očetu, je Cezar poklical abata Angela. Z radovednostjo mu je pogledal v obraz.

Abatu Angelu je bilo štirindvajset do petindvajset let. Toda zdelo se je, da jih ne šteje nad dvajset. Bil je to — vsaj na zunaj — dovršen primer dvornega abata: galanten in vstreljiv, namaziljen in nališpan vedno po najnovejši modi. Izraz njegovega svežega in rožnatga obraza je bil tako nedolžen, da je nehoti moral zbujati v očeh zaupanje. Toda iz njegovih sivih oči so včasih prihajali vznemirljivi, stranski pogledi.

»Torej, abat,« je dejal Cezar ter se vrgel v naslonjač, »kaj mislite vi o položaju?«

Abat Angelo se je zdrnil. Cezar še nikdar ni bil govoril z njim o resnih rečeh. Marsikaterikrat je bil sicer navzoč pri rodbinskih posvetovanjih, toda nihče se ni zmenil zanj: postal je bil nekako domače pohištvo.

»Svetlost,« je odgovoril ter siloma zardel, »takšno važno vprašanje... pa meni... ubogemu lektorju njegove Svetlosti... to je prevelika čast!...«

»Čast ali ne čast, vprašam vas za vaše mnenje. Umni ljudje so redki... in še redkejši so zvesti družabniki. Vi ste izmed ljudi te vrste: govorite torej s popolno odkritostjo in ne čevkajte besed. V trenutku je dober nasvet toliko vreden kakor dobljena bitka.«

Abat se je bil zbral. Izprva ves osupel nad to nenadejano srečo, se je takoj nato spomnil, da hoče Cezar zahtevati od njega kako zelo važno stvar, če ga obsipuje s toliko častjo, ko je v Tivoli vendar vse polno škofov in kardinalov, sposobnejših od njega, da svetujejo papeževemu sinu. Zato je nemudoma odložil prvotno krinko očaranosti in radosti. Njegov obraz se je izpremenil.

»Svetlost,« je dejal, »moje mnenje je pač tole: ako ne pride kak važen in nepričakovan dogodek, se bojim, da je položaj brezupen. Nesreča je v tem, da tragike našega današnjega položaja ni kriv slučajni in nezasluzeni poraz vaših čet, Svetlost. Poraz je mogoče popraviti... Ne. Strašno je to, da se je njegova Svetlost nahajal v takem rapoloženju duha, da se mu je zdelo potrebno, položiti morje med sebe in med Rim...«

»Ali veste, abat, da ste zelo umen človek? Vse vaše besede so jako pametne in zelo resnične. In žal mi je, da se nisem že prej zatekel k vašemu bistrenu duhu. Mož, kakršen ste vi, ne sme ostati v podrejeni službi... Vsi naši škofje so prestari. Mi potrebujemo odločnih mladih pastirjev, mož, kakršen ste vi, Angelo... In vseeno, prepričan sem, da moj oče še nikdar ni mislil na vas... Mitra bi se dobro podala vaši razboriti glavi...«

Angelo je nekoliko prebledel.

»Ako bi me Bog in sveti Oče pozvala, da naj vodim škofijo,« je dejal z zamolklim glasom, »se mi zdi v resnici, da se papežu ne bi bilo kesati.«

»Nesreča je le ta, kakor sem rekel, da moj oče ne misli na vas!...«

»To je čista resnica, Svetlost!«

Cezar je nekaj časa molčal, kakor da hoče dati abatu časa, da se vmisli v njegove besede. Nato je povzel:

»Vi pravite, da bi mogel samo kak važen dogodek izpremeniti obraz položaja. Kakšne vrste bi moral biti ta dogodek po vašem mnenju?...«

Abat ni odgovoril. Samo prst je dvignil ter pokazal kvišku, češ, da je ta neznani dogodek še tajnost Boga samega. Cezar je vstal ter stopil bliže k abatu:

»Kaj mislite o mojem očetu?« ga je vprašal tesno v obraz.

Abat je vzdrgetal. Razumel je, da njegova misel ho di natančno isto pot kakor Cezarjeva. Dvignil je oči do sobesednika ter odgovoril z zamolklim glasom:

»Papež je zelo star... to je moja misel!...«

»Objasnite se... Govorite brez strahu...«

»To, kar sem pravkar dejal, Svetlost, je vsa moja misel... Papež je prestar... truden je že... Njegovo vladanje je bilo slavno... trikrat sveto... toda to vladanje je že izčrpalo njegove moči...«

»In vi mislite, da bi Rim potreboval mlajšega papeža?...«

»Mislim, da se da sila upora zatreti samo z drugo silo, ki se ji nihče ne bi mogel protiviti...«

Cezar je stopil parkrat semintja po široki sobani. Nenadoma pa se je vrnil k Angelu:

»Kaj bi vi storili za tistega, ki bi vas imenoval za škofa?...«

»Vse!...«

»Toda, da vas imenuje, mora biti papež, kajne?... Če bi bil jaz papež, bi vi imeli mitro, Angelo!«

Abat je čakal, molčel in mrklega obraza. Razumel je, da je nepotrebno vse, karkoli bi mogel reči v tem trenutku. Samo njegove roke so lahno drhte.

»Angelo,« je povzel Cezar s tihim glasom, »ali hočeš biti škof... in kasneje kardinal?...«

Abat se je globoko naklonil, skoraj pokleknil je, in s omaj razločnim glasom je izpregovoril:

»Jaz pričakujem vaših ukazov, sveti Oče!...«

»Prav tako, abat,« je dejal Cezar. »Vidim, da se nisem varal.«

Sedel je k mizi ter pričel pisati. Ko je končal, je pomolil abatu pergament, ki ga je bil pravkar podpisal.

»Berite,« je rekel. »Med nama zdaj ni več nobene tajnosti. Sicer pa vam bo čitanje tega pisma povedalo, česa pričakujem od vas.«

Abat je jel pozorno čitati, tehtaje sleherno besedo:

»Draga sestra!«

»Abat Angelo, ki Ti bo izročil te vrstice, in v katerega imam popolno zaupanje. Ti bo povedal, zakaj nisem prišel za Teboj na Caprero. Vseeno pa se nadejam, da pridem tja čez nekaj dni. Menim, da je najin oče dobrega zdravja; toda ne upam si preveč vztrajati v tej nadi. Zadnjič, ko sem ga videl, se mi je zdel zelo slab, in bojim se nesrečnega konca. Če bi se ta žalostni dogodek pripetil v kratkih dneh, naj me pride abat obvestiti. Z Bogom, predraga sestra. Abat Angelo Ti bo pomagal izkazovati najinemu očetu tisto nostržbo, ki jo zahteva njegovo stanje: toda bojim se, da zdravila, ki jih prinaša, ne bodo mogla odpraviti zla. Jaz bom koračal proti Rimu, kjer bom čakal Tvojih novic z nestrpnostjo, ki jo gotovo razumeš.«

Tvoj brat, Cezar, vojvoda Valentiniški.

Ko je abat dočital to pismo, mu je Cezar srepo pogledal v oči.

»Torej,« je dejal z mirnostjo, »strašno v besedah člo veča, ki je pravkar podpisal smrtno obsodbo lastnega očeta,« povejte, abat, ali ste močnega mnenja, kar se tiče očetovega zdravja?... Govorite odkrito, ne prizanašajte mi z resnico, naj si bo še tako žalostna.«

»Bil sem zelo bližnji svetemu Očetu,« je dejal Angelo hladnokrvno, »opazoval sem ga vse te zadnje čase, in moram reči, žal, da sem popolnoma vašega mnenja!...«

»Koliko dni mislite, da mu je še živeti?...«

Abat Angelo je nar trenotkov računal sam pri sebi. Nato je rekel brez obotavljanja:

Nato je rekel brez obotavljanja:

Nato je rekel brez obotavljanja:

Nato je rekel brez obotavljanja:

»Najdalje osem dni.«

Strašno vprašanje papeževga sinu in zlovešči odgovor abata, oboje je bilo rečeno z zamolklim glasom.

Moža sta pomerila drug drugega z dolgim pogledom. Razumela sta, da je vse dognano in dogovorjeno. Cezar je stopil k oknu, odprl ga in si šumno oddahnil. Nato se je obrnil k abatu:

»Jaz se nemudoma vrnem v taborišče. Odondot bom korakal proti Rimu... Pa vi, abat, kdaj odidete?«

»Jutri zjutraj.«

»Zakaj šele jutri?«

»Zato, Svetlost, ker moram govoriti z osebo, ki mi bo dala potrebna zdravila; in s to osebo morem govoriti šele drevi, ko se stori noč.«

LVI.

Ponočno srečanje.

Zdaj je potrebno, da se obrnemo nazaj ter naglo preidemo početje in dogodke neke osebe, ki smo jo morali doslej pustiti v temi — Rose Vanzo.

Bralec se spominja, kako je stara žena zapustila Rafaela Sanzio in Rosito, takrat, ko sta se odpravljala na Florentinsko cesto. Rosa se je bila vrnila naravnost v Tivoli ter zopet zavzela svoje opazovalno mesto v votlini nad brezdnom Anija.

Preteklo je več dni. Kako je živela v tem času mati Cezarja in Lukrecije? Kakšne so bile njene misli in kaj je pripravljala v skrivnostnem varstvu teh noči?...

Verjetno je, da je porabila čas v ta namen, da si preskrbi v papeški vili zaupnikov. Videli smo, da je Maga ob svojem begu iz Rima odnesla s seboj celo premoženje v dragih kamnih in zlatnikih. Posluževala se je tega bogastva, da si pridobi enega ali več služabnikov, in si je tako ustvarilo sredstvo, da je mogla priti v vilo, kadar bi se ji zazdel čas ugoden za dejanje...

In približno takrat, ko se je Cezar Borgia pripravljala, da udre v Peklensko sotesko, se je zgodilo nekega večera, da je papež z večimi osebami svojega spremstva odšel iz vile, izprehajal se po okolici. Ta izprehod se je raztegnil bolj, nego so izprva mislili.

Ko se je papež vračal proti vili, je bila že črna noč. Abat Angelo je bil spremlj svojo gospodarka, kakor je bila njegova navada. Zgodilo pa se je, da je zaostal za skupino, tvorjeno od ljudi, ki so spremljali papeža: abat Angelo je bil zbiralac; zato je obstal, da pobere iz trave nekaj kresnic, ki so se svetlikale z nenavadno iz trave nekaj kresnic, ki so se svetlikale z nenavadno pazil za neko skalo temno senco človeške postave.

Ni se ganila z mesta. In kmalu so njegove oči razločile to senco: bila je ženska...

Ko je stari Borgia izginil, je ta ženska še nekaj minut nepremično stala na svojem kraju... Nato je Angelo videl, kako si je potegnila z roko preko čela. Globoko je zavzdihnila. In nato je abat jasno in razločno slišal besede, ki jih je izgovarjala ženska skoraj na glas:

»Le hodi, Rodrigo... mirno hodi in brez skrbi. dočim jaz trpim... Bližnja je ura, ko se boš pokoril za vse svoje zločine hkratu.«

Angelo se ni ganil: vlekel je sivo vase, dokler se ženska ni odstranila. Nato ji je sledil, plazec se za njo po pečevju. Sicer pa si neznanka ni nalogala nikake opreznosti.

Abat jo je videl stopiti v votlino nad Aniem. Več dni po vrsti jo je zalezoval. In morda je izsledil, kdo je, in česa čaka!...

Neko noč — malo časa po tem dogodku, o katerem je strogo molčal — abat Angelo ni mogel zaspati. Če bi bil takrat kdo v njegovi bližini, bi ga bil slišal enkrat zamrmrati:

(Nadaljevanje sledi.)

Prazno sobo

oddam takoj osebi z lastnim pohištvom. Stritarjeva ulica 5/I. 1490

Lepo meblovano sobo

oddam takoj boljšemu gospodu. Ob železnici 8/I, vrata 5. 1493

Oddam

solnčno meblovano sobo s 1. junijem. Pristan 6/I. 1500

Kupim razno pohištvo,

posteljnino, obleke, čevlje, damsko kolo. Plačam v gotovini. Pismene ponudbe na Makor, Ruška cesta 35. 1502

Prodam

pravo angleško kobilico. Vprašati pri dr. Dežetu, zobozdravniku, Maribor, Aleksandrova cesta 6/II. 1501

Mizarstvo Ciril Razhoršek,

Taborska ulica 22, izdeluje pohištvo in renoviranja. XV

Birska darila

najceneje pri J. Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg 1. Ogled neobvezen, neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 1509

Spomnem na dom pranje perila.

Strossmayerjeva ulica 3, dvorišče, vrata 2. 100

Stole vpletam

s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehtnice. 529

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor, Aleksandrova cesta 12.

Žrebanje V. razreda, 19. kola, 12. dan, dne 21. maja t.l. Izžrebani so bili sledeči dobitki (za eventuelne tiskovne pogreške se ne odgovarja).

Prihodnje žrebanje 22. maja.

Din 400.000.— št. 46.746;
Din 10.000.— št. 34.858, 48.470, 53.792, 68.426;
Din 4.000.— št. 16.876, 22.817, 35.988, 41.743, 61.079, 65.275, 78.698, 79.073, 81.179, 84.343;
Din 2.000.— št. 392, 924, 1.431, 2.009, 2.307, 12.783, 13.162, 13.445, 15.707, 19.343, 20.547, 21.083, 25.873, 30.359, 32.743, 33.622, 36.799, 39.485, 41.707, 44.717, 45.460, 47.372, 50.547, 52.688, 53.687, 54.563, 56.041, 59.196, 59.206, 60.249, 61.164, 67.284, 69.155, 70.723, 72.473, 75.274, 78.460, 78.614, 83.174, 83.539, 84.150, 89.800, 91.450, 92.781, 97.111, 97.530.

Zahtevajte povsod „Večernik!“

Izdala Konzorcij „Jutra“ v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d. predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.

Oglejte si veliko zalogo novih

MODNIH LISTOV

za pomlad in poletje

v Knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru, Aleksandrova 13

Večji trgovski lokal

v Mariboru v sredini mesta oddam v najem. Pojasnila daje Albert Vicel, Maribor, Gosposka ulica 5. 1491

Važni so tehnični pripomočki!
Važni so kemični preparati!
Najbolj važna pa je prvovrstna strokovna izvežbanost!

Zato dobite naravno lepe,

trajnekodre
samo v salonu

FETTICH — FRANKHEIM — MARIBOR
Ulica 10. oktobra 3.